

Træer kan modvirke oversvømmede marker

Flere træer kan gøre markerne mere robuste over for skybrud og andre følger af klimaforandringerne.

KLIMATILPASNING

AF KAREN MUNK NIELSEN

Skybrud har været nærmest hverdagskost denne sommer, og ifølge den aktuelle rapport fra FN's internationale klimapanel, IPCC, kan vi godt regne med, at de bliver endnu hyppigere de kommende årtier.

Meget vand på kort tid er et problem. Mange jorder kan ikke opsuge regnen i samme takt, som den kommer, og det vil i stigende grad gå ud over udbyttet, jord og miljø, vurderer Dennis Weigelt Pedersen. Han leder projektet 'Skovlandbrug som middel til klimatilpasning' i Økologisk Landsforening.

»Vi har mere travlt, end vi nok troede. Vi får mere ekstremt vejr, mere regn på kortere tid og flere koncentrerede varmeperioder. Erosion vil blive et større problem der, hvor det i dag er et lille problem, dvs. på skrånede marker. Vi vil miste jord, kulstof og frugtbarhed, og vi må undersøge hvordan, vi håndterer det. Træer kan være et af redskaberne,« siger han.

KAN ENDE TRE STEDER

Regnvand kan kun forsvinde tre steder hen: Det kan trænge ned i jorden,

det kan optages i planter og fordampe, og det kan løbe af overfladen og tage næringsstoffer og jordpartikler med til vandløb og søer. Det sidste – erosion – er et problem, der opstår, når de to første muligheder er opbrugt. Hvor stort det er, varierer

selvfølgelig efter mængden af nedbør, men også efter afgrøder, JB-nr. og hvor pakket, jorden er.

Problemet med overfladeafstrømning er ikke kun, at vandet tager jord og næringsstoffer med sig og dermed forringer markernes dyrkningstilstand og frodighed. Næringsstoffer og sediment udgør også et miljøproblem der, hvor de havner – i søer, vandløb og åer.

VAND LØBER LANGS RØDDER

Når træer integreres i landbrugsdriften kan være et af de redskaber, man kan tage i brug for at afbøde skader efter voldsom regn, skyldes det, at de er gode til at lede vand væk fra overfladen, forklarer Niels Mark Jacobsen, der er ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet.

»Langs træers dybe rødder opstår der lange, ubrudte gange ned i jorden, som vandet nemt kan løbe ned i. Samtidig er træer og buske gode til at optage vand over en længere periode af vækstsæsonen, så jorden ikke er vandmættet i en zone under dem. De skaber helt enkelt mere plads til vand i jorden,« forklarer Niels Mark Jacobsen, der bistår projektet med den videnskabelige dokumentation for træers virkning.

Behovet for klimasikring er størst på lerjord, der dræner dårligt, og på skrånede marker med silt og fint sand, der let eroderer.

DESIGN ER AFGØRENDE

Hvis træer i stigende grad skal anvendes som klimasikring på landbrugsjord, forestår der et arbejde med at designe løsninger, der både skaber

Kraftige regnskyl vil i stigende grad skabe problemer i landbruget, når jorden ikke kan optage vandet i samme tempo, som det kommer. Foto: Pixabay

”

”

Engang var problemet vind – så plantede vi læbælter. I dag er det et andet vejrfænomen, vi skal have fokus på. Vi skal skabe plads til mere vand i jorden, så vi har en større buffer til tørre tider.

DENNIS WEIGELT PEDERSEN,
PROJEKLEDER,
ØKOLOGISK LANDBRUGSFORENING

Træer og buske har ikke kun positive effekter. De konkurrerer også med afgrøderne om ressourcerne. Derfor er design vigtigt.

NIELS MARK JACOBSEN,
PH.D.-STUDERENDE,
AARHUS UNIVERSITET

gode drænforhold og tager hensyn til den praktiske landbrugsdrift.

Udfordringen er blandt andet at finde de rette arter af træer og at placere dem hensigtsmæssigt.

»Træer og buske har ikke kun positive effekter. De konkurrerer også med afgrøderne om ressourcerne. Derfor er design vigtigt. Nord-sydgående bælter vil formentlig være en fordel i forhold til at sikre sollys til afgrøderne. På skrånede marker kan man overveje at lade bælteerne følge konturerne i landskabet. Når det gælder valg af arter, er træer med dybe rødder, lysåbne kroner, og eventuelt kvælstoffikserende egenskaber værd

at se nærmere på,« siger Niels Mark Jacobsen.

Konkurrence mellem træer og afgrøder er dog et meget komplekst felt, understreger han.

»Vi har brug for at få det belyst nærmere under danske forhold.«

Dennis Weigelt Pedersen hæfter sig ved, at landbruget tidligere har taget hånd om problemer forårsaget af vejret.

»Engang var problemet vind – så plantede vi læbælter. I dag er det et andet vejrfænomen, vi skal have fokus på. Vi skal skabe plads til mere vand i jorden, så vi har en større buffer til tørre tider.«

ANNONCE

MARKDAG OM SKOVLANDBRUG SOM KLIMATILPASNING

Kom med til åbent skovlandbrug hos Henrik Pedersen i Brønderslev og hør landmandens, forskerens og konsulentens bud på, hvorfor skovlandbrug er et godt middel til klimatilpasning i en fremtid med mere ustabil vejr.

Torsdag den 16. september kl. 10-12.00.

Program og tilmelding: okologi.dk/arrangementer